

Ministerstvo životního prostředí ČR

Vršovická

Praha 10

Č. j.: MZP/2023/620/1656.

Sp. zn.: ZN/MZP/2022/620/630

V Karlově Vsi dne 15.9.2023

Věc: Vyjádření k výzvě MŽP ze 17. 8. 2023 a dále finální vyjádření k řízení o námitkách

Obec Karlova Ves podala v řádné lhůtě námitky k záměru na vyhlášení národního parku Křivoklátsko, kde uvedla, že nesouhlasí s vyhlášením NP Křivoklátsko, jednak proto, že nejsou dány důvody uvedené v § 15 ZOPK, dále že není vyhodnocena dosavadní péče versus nově navržený způsob ochrany, chybí vyhodnocení důkazů, které MŽP použila pro formulaci záměru a na kterých je záměr postaven. (literatura vypsaná v závěru záměru je pouze citovaná a není nijak vyhodnocena, mnohdy není ani k dispozici).

Sama obec uvedla několik zdrojů, které svědčí pro to, že nejsou důvody nejenom pro vyhlášení národního parku, ale dokonce, že vyhlášení národního parku povede ke škodám zejména na lesních porostech. Jedná se o zdroje, které také byly zařazeny jako reference k záměru vyhlášení NP, ale záměr s nimi žádným způsobem nepracuje. Jedná se o socioekonomickou studii ČZU a dále o studii UHUL z roku 2003.

AOPK sama předkládá Obci k pozornosti dvě studie, které jsou také citované v záměru k vyhlášení NP Křivoklátsko a taktéž nejsou nijak zpracovány v záměru. Jedná se o studie z roku 2010, tedy jsou to studie, které též nejsou časově aktuální, a ještě jsou zpracovány na objednávku AOPK – tedy resortu životního prostředí. Jejich preferenci AOPK dává do popředí, až teprve po odborné argumentaci Obce.

Odborné informace a vědecké zdroje týkající se klimatické funkce vzrostlého živého lesa, které byly resortu MŽP dány k dispozici, včetně hrozby ekologické újmy při ztrátě vzrostlého lesa, AOPK buď bagatelizuje nebo jim nepřikládá v režimu vyhlášení NP váhu. Každopádně tyto vědecké informace nejsou v příloze záměru, tedy tyto aspekty nejsou vůbec hodnoceny, i když přinášejí přímou ekologickou újmu občanů nejenom daného regionu. To samé se týká i zprávy HZS k požáru v NPČŠ, přitom rozsah požáru je přímý důsledek bezzásahovosti, která zapříčinila jeho rozsah a ničivou sílu, přitom MŽP pod těmito závažnými námitkami svojí rétoriku nemění a nezpracovává nové zkušenosti, které by jednoznačně měly vést k odstoupení od záměru vyhlášení národního parku Křivoklátsko.

Proces vyhlášení národního parku dále vybočuje z mantinelů světové kultury národních parků. Konkrétně máme na mysli studii Richarda Hobbse, která se týká řízení národních parků "Řídící koncepty pro národní parky" (<https://www.fs.usda.gov/research/treesearch/38923>), že koncept přirozenosti je nutné doplnit konceptem **odolnosti**. **Toto záměr ignoruje zcela.**

Stále opakujeme, že záměr neidentifikuje rizika a dopady na příznivé životní prostředí při změně způsobu péče, tyto nejsou nijak vyhodnoceny. MŽP nepředkládá žádné garance, co bude výsledkem činnosti ochrany přírody, tedy státního orgánu, který má ambici přebrat do své péče státní majetek nemalé hodnoty.

Co udělá MŽP, AOPK či pan ministr, když budou zničené lesy jako v NPCŠ a v NPŠ, kdo vrátí do přírody vzrostlé živé stromy, které udržovaly klimatickou a teplotní rovnováhu? To je proces na generace.

AOPK ve svém vyjádření, kromě jiného, zaslala mapu formačních skupin biotopů, aby doložila převažující množství přírodních biotopů na území budoucího národního parku a také chtěla zpochybnit obě dvě studie, na které se Obec Karlova Ves odvolává.

V záměru vyhlášení národního parku je předmět ochrany pro lesní porosty uveden: lesní ekosystémy se společenstvy dubohabřin, teplomilných doubrav, acidofilních doubrav, suťových lesů, potočních luhů, bučin.

Na straně 20 záměru je k definici národního parku uvedeno, že přírodní ekosystémy se vyskytují na 57% území národního parku, přičemž není zřejmé na základě, jaké metodiky se tato kategorizace prováděla, u lesních ekosystémů není zřejmé, o jaké ekosystémy jde, aby bylo možné provést jejich šetření v terénu a z jakého základu se se výpočet provádí?

Z mapového podkladu zaslání AOPK se nám podařilo identifikovat, že nepůvodní biotopy jsou lesy, které AOPK za lesy nepovažuje, tedy výpočet převažujícího množství přirozených ekosystémů se zřejmě počítá z úplně jiného základu, což ze záměru vůbec nevyplývá.

Metodika je nejasná, zřejmě vede ke zkresleným výsledkům, v záměru není spojeno vyhodnocení na základě přirozenosti lesa, jednotlivých biotopů a jejich vzájemná provázanost, jakož i identifikace druhé skladby lesa a jejího procentuálního vyjádření. V této souvislosti znova se odkazujeme na vyjádření Lesů ČR, které jednoznačně se neztotožňuje se závěry MŽP a AOPK a též k tomu uvádí příslušné zdroje.

Tedy teď je zřejmé, že naše námitky jsou více než na místě, protože celkem 54000 ha vzrostlého živého lesa chránit nebudete.

Co tedy bude se smrky, borovicemi, modřín, kaštany, jasany a dalšími druhy, které se na Křivoklátsku nacházejí? Jednotlivé vzrostlé stromy čeká buď ataka kůrovce, či jiných škůdců nebo nařezávání stromů, jako je tomu bylo v NPCŠ?

*Zřejmě to, co ve všech národních parcích, **nebudete o ně pečovat.** Tedy způsobíte odlesnění cca plochy budoucího národního parku, tím vystavíte okolní lesy atakům škůdců a hrozí odlesnění 50% v západní části lesních celků navazující na Křivoklátsko. To, že to vyvolává i rozšíření jiných škůdců na listnaté lesy na tomto území, bude již otázka času.*

Odstraňování dospělých stromů, nebo jejich masivní hynutí kůrovcem má stejný následek, kterým je vysoušení krajiny a nárůst extrémních hydrologických jevů. Nejedná se přitom o vědecky vyvrácené historické omyly, ale o empirickou zkušenost a výsledek aktuálních vědeckých studií. Principy a důsledky změny hydrologie lesa uvádí např. publikace :

„Water sand forests: from historical controversies to scientific debate“ (Andréassian, 2003), dále práce českých autorů (Švihla a kol. 2016, Šach&Černohous, 2016, Hesslerova a kol, 2018) i autorů z dalších částí světa, např. Brazílie (Nobre, 2014), Indie (Meher-Homji, 1991), Kanada-Britská Kolumbie (Schnorbus, 2010), Rusko (Makarjeva&Gorshkov, 2006), Čína (WenfeiLiu, 2014).

Zde citujeme z dalšího státního zdroje č. j.: 21466/2018-MZE-16212, Martin Klewar a kol., 31. 1.2019

V této souvislosti dále uvádíme, že **přenosy škůdců (kůrovce) jsou reálné na velké vzdálenosti**, v hustě okolní zalesněné krajině Křivoklátska a jejích sousedů hrozí ataky na sousední porosty, a tím k ničení dalších lesních celků. Může vzniknout řetězová reakce, která odlesní okolí Prahy, což by bylo katastrofální.

V Britské Kolumbii dosáhlo poškození pralesa v důsledku kůrovce výměry 16,4 mil. ha lesa (šestinásobek výměry všech lesů v České republice). Pracovníci kanadského ministerstva lesů Natural Resources Canada (<https://www.nrcan.gc.ca>) uvádí v charakteristice chování zdejšího kůrovce (*Dendroctonus ponderosae* H. - hostitelskou dřevinou je borovice): „V roce 2000 se několikrát brouci z masivní epidemie v centrální Britské Kolumbii přenesli na horních vzdušných větrech přes biogeoklimatickou bariéru, kterou představovaly Skalisté hory.“ Na jiném místě stejný státní úřad uvádí: „Rozptylová schopnost - je normálním životním projevem, že dospělí brouci letí, aby našli nové stromy a kolonie. Možnost dálkového rozptylu (větší než 100 km) za příznivých povětrnostních podmínek je dobře zdokumentována.“ (Natural Resources Canada, 2019)

Podle § 36 odst. 3 věta první správního řádu musí být účastníkům řízení před vydáním rozhodnutí dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.

Podklady pro rozhodnutí jsou v tomto případě vedle vlastního záměru Ministerstva životního prostředí na vyhlášení zvláště chráněného území (národního parku) zejména tzv. odborná stanoviska Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (původní a doplněné) a dva materiály uvedené v příloze výzvy MŽP ze 17. srpna t. r.

Pokud jde o stanoviska AOPK, je třeba si uvědomit, že i když podklady pro vyhlášení NP shromažďuje MŽP, je tento ústřední orgán státní správy ochrany přírody zejména při vymezení předmětu, rozsahu a cílů ochrany budoucího zvláště chráněného území (národního parku) zcela odkázán na resortní odbornou organizaci, tedy na AOPK.

Nejen na odborný, ale i na objektivní přístup AOPK je však odkázáno nejen MŽP, ale i prakticky všichni účastníci řízení, protože žádný z nich nemá možnost reálně ověřit úplnost, přesnost, správnost argumentů uváděných Agenturou.

Obec jako účastník správního řízení, jejíž námitky (nebo většinu z nich) Agentura ve svých stanoviscích opakovaně a bez podrobného, věcného a logického odůvodnění prostě jen vyvrací, resp. odmítá, může mít důvodnou pochybnost o nepodjatosti Agentury, která je sama na vyhlášení národního parku fakticky zainteresována.

MŽP se snaží faktickou podjatost Agentury „překlenout“ odkazem na tzv. doplňující podklady, konkrétně na publikaci J. Hoška (2008) a M. Banaše (2010). K tomu je třeba namítnout, že oba uvedené podklady byly vypracovány na smluvní objednávku subjektů ochrany přírody (J. Hošek – zadání od AOPK, M. Banaš – zadání od MŽP), a oba jsou tedy zatíženy stejnou pochybností o jejich objektivnosti a nepodjatosti jako samotná AOPK.

Dále je možno namítnout, že v obou případech jde již o relativně zastaralé a překonané podklady v tom smyslu, že stav a vývoj území zamýšleného národního parku za dobu od roku 2008, resp. 2010 až dosud spolehlivě prokázal, že dosavadní míra ochrany území (tzn. CHKO) a způsob jeho obhospodařování svědčí jednoznačně o tom, že povýšení ochrany vyhlášením národního parku je zbytečné a všem dotčeným subjektům přinese jen neakceptovatelná a z hlediska ochrany přírody nadbytečná omezení.

Konečně je možno namítnout, že MŽP nevyužilo při přípravě záměru ani při hodnocení připomínek minimálně rovnocenný odborný podklad, kterým bezesporu je Socio-ekonomická studie stanovující ekonomické dopady do regionu Křivoklátska v případě převedení části území do kategorie užívání „národní park“, vydaná v roce 2017 a zpracovaná kolektivem odborníků České zemědělské univerzity v rámci grantového programu Lesů ČR (ISBN 978-80-86945-33-0).

Studie uvádí, že hospodářská činnost člověka je patrná na 87 % výměry navrhovaného NP Křivoklátsko. Současný stav cenných lesních ekosystémů na daném území byl dosažen dlouhodobými citlivými a přírodě blízkými polyfunkčními lesnickými přístupy. Současná ochrana území (CHKO, NPR, PR, soustava NATURA 2000, biosférická rezervace UNESCO) zajišťující plnění komplexu společenských funkcí lesa s důrazem na funkce přírodě ochranné je dostatečná a společensky, sociálně-ekonomicky efektivní.

Studie dále uvádí, vyhlášením NP se nezvýší kvalita chráněného území, velkoplošné ponechání lesních porostů tzv. přirozenému vývoji by přineslo postupnou (případně i rychlou) destrukci zdejších polyfunkčních lesů včetně ekologické obnovitelné produkční funkce.

Zanikl by význam Lesnického parku Křivoklátsko jako cenného demonstračního objektu, zaměřeného na harmonizaci způsobů udržitelného polyfunkčního hospodaření v lesích. Došlo by k rezignaci na obnovitelnou produkci a využití mezinárodně uznávané významné ekologické dřevní suroviny, biomasy brzdící klimatickou změnu.

Celkově se na daném území po zřízení NP Křivoklátsko sníží společenská hodnota souboru daných funkcí lesa oproti stávajícímu stavu ochrany území komplexem zvláště chráněných území a polyfunkčnímu užívání území v případě první varianty NP o 10,0 %, tj. rámcově o 24,3 mil. Kč ročně a úhrnem o 1 217,6 mil. Kč kapitalizované hodnoty, a v případě druhé varianty NP (II. stupně dle IUCN) o 27,4 %, tj. o 66,4 mil. Kč ročně a o 3 324,6 mil. Kč kapitalizované hodnoty.

Obec Karlova Ves v dalším odkazuje na své námitky, dále na předchozí vyjádření a trvá na tom, že nejsou podmínky pro vyhlášení NP Křivoklátsko, neboť není naplněno ustanovení § 15 ZOPK, vyhlášením NP hrozí vznik škod a ekologické újmy, které nejsou MŽP popsány a vyhodnoceny, je zasahováno nezákonně do principu územní samosprávy, vlastnického práva a práva na příznivé životní prostředí.

Tím, že Obec předkládá další relevantní vědecké zdroje, je zřejmé, že záměr neobsahuje úplné, pravdivé a včasné informace o životním prostředí.

Iveta Kohoutová

Iveta Kohoutová

starostka obce